

Jan Haan N.V., Groningen, 1946, 60 blz.

Het is mei 1940 en vier Rotterdamse jongens staan tussen de ruïnes van het stadscentrum, nabij de St.-Laurenskerk. Anton Staal, Peter Hamming en de broers Kees en Bertus Vroom bespreken de mogelijkheid om uit bezet Nederland weg te komen. De MULO van Bertus is gevorderd door de moffen, net als de technische school van Kees en Peter. En het kantoor van Anton is weggevaagd. Wat moeten ze hier nog? Het moet wel geheim blijven.

Over de Maasbrug lopen ze naar Zuid, Kees en Bertus wonen in de Rosestraat. Volgens Kees is de vijftienjarige Bertus te jong, maar hijzelf is al zeventien! Kees wil de zaak toch bespreken met hun ouders. Vader komt er juist aan van zijn werk bij Wilton Fijenoord, bedrukt omdat de werf wel voor de bezetter zal gaan werken.

Moeder heeft het eten nog niet klaar, het is nog vroeg. Ze vraagt zich af wanneer de oorlog over zal zijn en vader zegt: '*Dat weet God alleen*'. Het zou nog jaren kunnen duren, de Engelsen waren niet klaar voor een oorlog, daarom zijn ze ons ook niet te hulp geschoten. En de Koninklijke familie weg, plus de regering. Vader vindt dat niet laf, anders waren ze gevangen gezet. Het gesprek komt op Nederlanders die naar Engeland gaan om van daaruit de vijand te bestrijden, maar dat is moeilijk. Bertus denkt dat het hem wel zal lukken, maar zijn ouders vinden hem te jong. Kees houdt er maar over op, maar moeder vermoedt iets.

Er vliegen Stuka's over, Kees weet te melden dat ze geen grote actieradius hebben maar vanuit Nederland (Waalhaven!) zeker Engeland kunnen bestrijken. En anders

de Messerschmitts wel. Hij doet werktuigkunde op school en weet veel van vliegtuigen. Moeder gaat maar koken, om half zes komen de meisjes Dien en Bertha thuis van school. Aan tafel wordt eerst uitgebreid gebeden voor de Koningin, de Regering en de Bevrijding. Vader weet: *'zonder Gods zegen gelukt er niets'*.

's Avonds luistert Kees naar de radio met ultrakorte golf (dat is nog niet de latere FM, die heeft maar een kort bereik), liefst naar de BBC. Oom Arie en tante Sien komen langs. Oom (ook bij Wilton) vertelt dat de werven landingsvaartuigen voor de Duitsers moeten gaan bouwen, voor de invasie van Engeland. Volgens vader zal dat met een eiland nog niet zo gemakkelijk zijn en moeder vertrouwt het liefst op God.

Anton weet nog niet wanneer en hoe ze zullen vertrekken. Zeker is dat het per boot of per vliegtuig zal moeten. Kees spreekt met vader over het plan. Die vindt het goed, maar benadrukt het gevaar om te sneuvelen of gevangen genomen te worden. Dat neemt Kees op de koop toe, de moffen moeten eruit en de koningin terug. Vader is het met hem eens, dat nationaal-socialisme is een goddeloze bende, vijanden van Gods Woord. Vanuit het Christelijk beginsel moet deze duivelse vijand bestreden worden.

Moeder geeft ook haar toestemming. Kort daarna komt Anton langs: het gaat door, een dezer dagen. Dan moeten ze naar Roosendaal en brood voor een paar dagen meenemen. Na aankomst in Engeland gaat er een codeboodschap (*'de bezem is in de mast'*) via de radio uit voor het thuisfront. Moeder raadt Kees aan veel te bidden. Peter heeft de plannen thuis niet durven vertellen. Als Bertus thuiskomt van de Knapenvergadering wordt hij ook ingelicht. Hij wist het al en zal zijn mond houden.

Het is zo ver! Die avond moet Kees naar Roosendaal. Even langs Peter, ze zullen samen vertrekken van station Beurs. Dan naar de werf, afscheid nemen van vader. *'God zij met je.'*

Op het station zien ze Anton en nog twee anderen. Peter zit in de rats omdat hij thuis niets gezegd heeft, maar Kees denkt dat Peters ouders wel bij zijn moeder zullen informeren. Dat gebeurt ook. Grote ontsteltenis!

De Engelandvaarders krijgen in Roosendaal een adres en een wachtwoord. Peter vertrouwt het niet en gaat terug naar Rotterdam. Kees vindt het adres en geeft het wachtwoord. Met een vrachtauto gaan ze naar een bos en vandaar te voet de grens over. In een klooster wordt overnacht. Ze zullen in Heist, aan de kust, door een vliegmachine opgehaald worden van het strand. Door als Duitsers vermomde helpers worden ze naar de kust gereden en in een boerderij ondergebracht. Vandaar lopen ze naar een hol in de duinen. Dan horen ze vliegtuigen, de Duitsers richten hun zoeklichten. Via lichtseinen vindt het vliegtuig de juiste landingsplaats. Kees is benauwd en bidt *'Here, help ons'*. Het vliegtuig landt, een Duitser wordt neergeschoten en de zeven jongens klimmen in het toestel. Twee avonden later meldt Radio Oranje: *'De bezem is in de mast'*.

Drie jaar later. Op de Rosestraat wordt een brief bezorgd, misschien van Bertus, die intussen is ondergedoken voor de Arbeidsdienst. Nee, hij komt van Kees! Het gaat goed met hem, hij is bij de Prinses Beatrixbrigade en Prins Bernhard was aanwezig toen ze het vaandel kregen. *'Hij is een toffe vent en heel gewoon.'* Ook de koningin is langs geweest. Ze hebben een militaire opleiding gekregen en Kees heeft zich als vrijwilliger bij de RAF gemeld. Na een examen gaat hij naar de pilotenopleiding. Het brevet is binnen en hij is intussen luitenant. Tot nu toe heeft hij alleen verkenningsvluchten gemaakt, maar later wordt dat een bommenwerper. Het gaat goed met de oorlog, de Russen maken het de Duitsers moeilijk en de invasie komt dichterbij. Kees bezoekt de Engelse kerk en laat weten dat vliegen heerlijk is. En zijn bijbeltje is enigszins versleten door het gebruik.

Intussen heeft Kees al twintig missies naar Duitsland gevlogen, met een Engelse collega neemt hij de komende vlucht door. Zelfs een paar keer over Rotterdam, hij zag de Maas en de Maasbrug, dicht bij zijn huis in de Rosestraat 188b. Maar deze nacht gaan ze naar Berlijn met vijfhonderd toestellen. Om de beurt starten ze, om dan in formaties met acht bommenwerpers te vliegen. Kees is somber. Boven Leeuwarden gaat het mis: Duitse nachtjagers! Twee motoren worden kapot geschoten, hij gaat deze tocht niet volbrengen.

Kees springt met zijn parachute uit het toestel en landt tamelijk hard in een dorpje in het Westerkwartier van Groningen. Het Hoofd der Christelijke school brengt hem in veiligheid. Samen danken ze God. Via Delfzijl en Zweden komt hij weer in Engeland, en na drie weken bericht Radio Oranje: *'Met Kees is het in orde'*. *'Geloofd zij God'*, zegt moeder.

Bevrijding! Na de Hongerwinter komt er weer eten. De koningin is in Nederland, Prinses Juliana en haar dochters zullen vanuit Londen naar vliegveld Teuge vliegen. Prins Bernhard komt zijn gezin ophalen. Geland! De prinsesjes springen op hun vader toe. De piloot komt naar buiten en op een vraag van een journalist blijkt hij Nederlands te spreken. Het is Kees! Prins Bernhard regelt een wagen van het Hoofdkwartier voor hem, waarna de Oranjes richting Het Loo vertrekken. Kees is onlangs tot captain bevorderd, maar *'hij is de eenvoudige Rotterdamse jongen gebleven die snakt naar zijn vaderstad, naar de bovenwoning in de Rosestraat, waar harten voor hem kloppen en op hem wachten.....Kees Vroom neemt achter het stuur plaats en snelt door zijn door oorlogsgeweld geschonden vaderland naar Rotterdam'*.

Het is wel duidelijk dat dit een boek is van kort na de oorlog. God, vaderland en Oranje zijn de heilige protestantse drie-eenheid. Alles is nog lekker zwart-wit en God staat aan onze kant. Dat kan ook niet anders in een werkje dat door de *'Ned. Herv. Zondagsschoolver'* is uitgereikt aan ene Jan Keilstra, 101 pnt. En de naam Vroom is ook geen toeval. Eigenlijk jammer dat het zo stichtelijk moet, het verhaal is spannend genoeg.